

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 500/2014-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. novembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta o sťažnosti [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE] [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpeného advokátkou JUDr. Sabínou Hodoňovou, Mariánske námestie 31, Žilina, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaniach vedených pod sp. zn. 1 T 27/2011 a sp. zn. 3 T 81/2014 (vec pôvodne vedená pod sp. zn. 1 T 114/2004), za účasti Okresného súdu Čadca, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČNÝ ZNAČENIE] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaniach vedených pod sp. zn. 1 T 27/2011 a sp. zn. 3 T 81/2014 porušené boli.

2. Okresnému súdu Čadca prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 27/2011 konal bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Čadca povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Čadca je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 284,08 € (slovom dvestoosemdesiatštyri eur a osem centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Sabíny Hodoňovej, Mariánske námestie 31, Čadca, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. mája 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Sabínou Hodoňovou, Mariánske námestie 31, Žilina, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 1 T 27/2011 a sp. zn. 3 T 81/2014 [vec pôvodne vedená pod sp. zn. 1 T 114/20040 (ďalej spolu aj „napadnuté konania“)].

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že proti sťažovateľovi bolo uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru Čadca ČVS: ORP-

594/2003 z 1. novembra 2003 začaté trestné stíhanie pre trestný čin ohovárania podľa § 206 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Trestného zákona v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon v znení účinnom do 31. decembra 2005“). Prokurátor Okresnej prokuratúry Čadca (ďalej len „okresná prokuratúra“) podal na sťažovateľa obžalobu 19. apríla 2004, o ktorej okresný súd rozhodol trestným rozkazom sp. zn. 1 T 114/2004 (ďalej len „trestný rozkaz“) tak, že sťažovateľa uznal za vinného zo spáchania trestného činu ohovárania podľa § 206 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom do 31. decembra 2005 a odsúdil ho na peňažný trest v sume 5 000 Sk. Proti trestnému rozkazu z 22. apríla 2004 podal sťažovateľ 13. mája 2004 odpor.

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ podal odpor proti trestnému rozkazu, okresný súd nariadil v predmetnej veci hlavné pojednávanie a následne rozhodol rozsudkom sp. zn. 1 T 114/2004 z 25. augusta 2005 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 25. augusta 2005“), ktorým uznal sťažovateľa za vinného zo spáchania trestného činu ohovárania podľa § 206 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom do 31. decembra 2005, odsúdil ho na trest odňatia slobody v trvaní 5 mesiacov a zároveň povolil podmienený odklad výkonu trestu odňatia slobody na skúšobnú dobu 15 mesiacov. Proti rozsudku okresného súdu z 25. augusta 2005 podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 1 To 372/2005 zo 14. februára 2006 tak, že odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec podľa § 259 ods. 1 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok v znení účinnom do 31. decembra 2005“) vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Uznesením zo dňa 6. 7. 2006 Okresný súd Čadca pribral do konania znalcov lekárov z odboru psychiatria na vyšetrenie duševného stavu sťažovateľa. Sťažovateľ proti uvedenému uzneseniu podal sťažnosť. Krajský súd v Žiline uznesením sp. zn.: 3 Tos/3/2007 zo dňa 1. 2. 2007 napadnuté uznesenie Okresného súdu Čadca zrušil, prikázal vyšetrenie duševného stavu sťažovateľa a pribral do konania znalcov. Voči uvedenému rozhodnutiu

Krajského súdu v Žiline podal sťažovateľ sťažnosť na Najvyšší súd Slovenskej republiky. Uznesením Okresného súdu Čadca zo dňa 14. 1. 2010, teda takmer po troch rokoch, bolo opakovane rozhodnuté o pribratí znalcov do konania. Sťažovateľ podal voči uvedenému uzneseniu sťažnosť. Uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn.: 3 Tos 27/2010 zo dňa 1. 4. 2010 bolo uznesenie Okresného súdu Čadca čiastočne zrušené. Listom zo dňa 14. 1. 2011 podal sťažovateľ vo veci vedenej pod sp. zn. 1 T 114/2004 sťažnosť na nečinnosť. Opakovanú sťažnosť v danej veci sťažovateľ podal listom zo dňa 9. 2. 2012. V rovnaký deň sťažovateľ podal ďalšiu sťažnosť na prieťahy vo viacerých konaniach vedených na Okresnom súde Čadca. Podpredseda Okresného súdu Čadca listom zo dňa 10. 2. 2012 konštatoval, že sťažnosť sťažovateľa je nedôvodná. Krajský súd v Žiline listom zo dňa 16. 3. 2012 konštatoval nekonkrétosť a nedôslednosť vybavenia sťažnosti. Po opakovanom vybavení sťažnosti podal sťažovateľ dňa 18. 8. 2012 podnet na prešetrenie vybavenia sťažnosti. Krajský súd v Žiline listom zo dňa 24. 9. 2012 upovedomil sťažovateľa o tom, že sťažnosť bola v danom prípade vybavená v súlade s ustanoveniami zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Vec nebola do dnešného dňa ukončená.“

Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že proti sťažovateľovi je okresným súdom vedené konanie sp. zn. 1 T 27/2011, v ktorom sa rozhoduje o obžalobe proti sťažovateľovi pre spáchanie prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 a 3 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“). Prokurátorka okresnej prokuratúry podala okresnému súdu obžalobu pre označený prečin 24. februára 2011, sťažovateľ však tvrdí, že obžaloba mu bola doručená až „Listom zo dňa 13. 9. 2013, teda po viac ako troch rokoch... a bol predvolaný na hlavné pojednávanie nariadené na 3. 10. 2013. Sťažovateľ sa následne dozvedel o tom, že konania vedené na Okresnom súde Čadca pod značkou 1 T 114/2004 a pod sp. zn.: 1 T 27/2011 boli spojené. Dňa 23. 10. 2013 sa vo veci vedenej pod sp. zn.: 1 T 27/2011 uskutočnilo hlavné pojednávanie. Pojednávanie bolo odročené na neurčito. Vec nebola do dnešného dňa ukončená.“.

Sťažovateľ ďalej tvrdí, že „opakovane podal sťažnosť na nečinnosť Okresného súdu Čadca a to podaním zo dňa 14. 8. 2005, 14. 1. 2011 a 9. 2. 2012. Konanie však napriek jeho sťažnostiam nebolo riadne ukončené. Sťažovateľ sa v danej situácii nemôže brániť inak ako podaním ústavnej sťažnosti na Ústavný súd Slovenskej republiky.“.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza: „Konanie vo veci vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp. zn.: 1 T 114/2004, ktoré je k dnešnému dňu spojené s konaním vedeným na Okresnom súde Čadca pod sp. zn.: 1 T 27/2011, od okamihu podania obžaloby dňa 19. 4. 2004 prebieha už viac ako desať rokov. Sťažovateľ sa domnieva, že negatívne dôsledky trvania uvedeného trestného konania sa prejavujú aj v iných konaniach, v ktorých je účastníkom. Sťažovateľ predovšetkým nemá istotu v tom, ako k nemu budú príslušné orgány pristupovať. Dĺžka konania vedeného na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 1 T 114/2004 bola do veľkej miery ovplyvnená aj pochybením pri pribratí znalcov za účelom vyšetrenia duševného stavu sťažovateľa. Trvanie trestného konania zásadne zasahuje aj do súkromného života sťažovateľa a dotýka sa jeho dôstojnosti. Z pohľadu svojho okolia môže byť vnímaný ako osoba, ktorá sa dopustila závažnej trestnej činnosti. Dĺžka trvania konania vedeného na Okresnom súde Čadca pod sp. zn.: 1 T 114/2004 predstavuje vážny zásah do práv sťažovateľa. Vyššie uvedené platí aj pre konanie vedené na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 1 T 27/2011. Obžaloba bola v danej veci podaná dňa 24. 2. 2011. Až listom zo dňa 13. 9. 2013 bola sťažovateľovi obžaloba zaslaná. Vzhľadom na právnu a faktickú zložitost' veci ako aj na správanie sa sťažovateľa nie je trvanie konaní vedených na Okresnom súde Čadca pod sp. zn.: 1 T 114/2004 a pod sp. zn.: 1 T 27/2013 v súlade s požiadavkou prejednávania veci v primeranej lehote. Naopak, trvanie konania je neprimerane dlhé a v rozpore s právom na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Právo [REDAKOVANÉ] podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní

vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn.: 1 T 114/2004 a v konaní vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn.: 1 T 27/2011 porušené bolo.

2. [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadostučinenie vo výške 10 000 EUR, ktoré je mu Okresný súd Čadca povinný zaplatiť do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Čadca je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania vo výške 284,08 EUR k rukám jeho právneho zástupcu a to do 15 dní od doručenia tohto nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 500/2014-22 z 10. septembra 2014 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa a predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčku okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadrila k sťažnosti. Právna zástupkyňa sťažovateľa a predsedníčka okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenie právnej zástupkyne sťažovateľa a predsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nie je možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predsedníčka okresného súdu sa k sťažnosti vyjadrila v prípise sp. zn. Spr 1983/14 z 15. októbra 2014, v ktorom okrem prehľadu procesných úkonov uskutočnených v napadnutých konaniach uviedla, že „Vo veci (rozumej v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 1 T 27/2011, pozn.) boli spôsobené prietahy v konaní v čase, keď bol konajúcim sudcom [REDAKOVANÉ]“, a v súvislosti s konaním vedeným okresným

súdom pod sp. zn. 3 T 81/2014 konštatovala, že „vo veci boli spôsobené zbytočné prietahy zo strany súdu. K prietahom prispel i samotný sťažovateľ, ktorý sa riadne a včas nedostavoval na hlavné pojednávanie a nespolupracoval so súdnymi znalcami.“.

Právna zástupkyňa sťažovateľa v reakcii na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu v súvislosti s konaním okresného súdu vedeným pod sp. zn. 1 T 27/2011 okrem iného uviedla, že „Sťažovateľ nesúhlasí s vyjadrením, že sám svojím konaním spôsobil prietahy v konaní z dôvodu, že sa riadne a včas nedostavoval na hlavné pojednávanie a nespolupracoval so súdnymi znalcami. V konaní vedenom pod sp. zn.: 1 T 27/2011 bola obžaloba podaná na súd 24. februára 2011. Súd následne spojil vec s trestnou vecou vedenou pod sp. zn.: 1 T 114/2004, pričom zásielka o tomto spojení nebola sťažovateľovi doručená, resp. o tejto skutočnosti nemá vedomosť. Samotná obžaloba bola sťažovateľovi zaslaná až listom zo dňa 13. septembra 2013. Znalecký posudok bol pritom vyhotovený ešte predtým, ako bola sťažovateľovi doručená obžaloba. Z dôvodu oneskoreného prevzatia obžaloby sa sťažovateľ nezúčastnil na hlavnom pojednávaní nariadenom na 3. októbra 2013, na následnom hlavnom pojednávaní nariadenom na 23. októbra 2013 sa už zúčastnil. Uvedené pojednávanie bolo odročené na neurčito. Sťažovateľ nesúhlasí s tvrdením, že svojím konaním spôsobil prietahy, navyše hlavné pojednávanie bolo zo dňa 3. októbra 2013 odročené na 23. októbra 2013, t. j. iba o 20 dní. Žiadne ďalšie prietahy sťažovateľ v tomto konaní spôsobiť nemohol. Napriek správaniu sa sťažovateľa prebieha uvedené trestné konanie na Okresnom súde Čadca k dnešnému dňu viac ako 3 roky a 8 mesiacov. V priebehu tohto konania bol Okresný súd Čadca opakovane nečinný - v období od 6. júla 2011 do 18. decembra 2012 takmer 1 a pol roka. V období od 27. decembra 2012, kedy bol spis predložený sudcovi, bol súd nečinný až do 12. augusta 2013, kedy vytýčil termín hlavného pojednávania na 3. októbra 2013. V priebehu uvedených 8 mesiacov súd iba rozhodol o odmene znalca. Prietahy v konaní mohli vzniknúť aj v tom, že súd najskôr spojil vec vedenú pod sp. zn.: 1 T/27/2011 s vecou vedenou pod sp. zn.: 1 T/114/2004 a po 3 rokoch vec vedenú pod sp. zn.: 1 T/114/2004 vylúčil na samostatné konanie. Prietahy v tomto konaní nevznikli zavinením sťažovateľa.“.

Ku konaniu vedenému okresným súdom pod sp. zn. 3 T 81/2014 sťažovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne uviedol, že „Sťažovateľ sa nedostavil na hlavné pojednávanie nariadené na 23. júna 2005 a ani na pojednávanie nariadené na 8. júla 2005. Dňa 25. augusta 2005 bolo vo veci rozhodnuté. Ak zmarenie pojednávanií možno považovať za zavinené sťažovateľom, čo z vyjadrenia nevyplýva, došlo k prietahom v konaní najviac o 2 mesiace. K dostavovaniu sa sťažovateľa k znalcom je potrebné uviesť, že uznesenia o ustanovení znalcov boli Krajským súdom v Žiline opakovane zrušené. Okresný súd Čadca rozhodol o ustanovení znalcov opakovane. Kým nebolo rozhodnutie o ustanovení znalcov právoplatné, sťažovateľ nebol povinný sa k znalcom dostavovať. Týmto svojím konaním teda sťažovateľ nemohol spôsobiť prietahy v konaní. Súd bol v danej veci opakovane nečinný. Medzi jednotlivými úkonmi uplynulo viac mesiacov, počas ktorých nebola vec riešená. Od 6. marca 2009 do 2. decembra 2009 nerealizoval súd vo veci žiaden relevantný úkon, t. j. bol nečinný takmer 9 mesiacov. Súd bol rovnako takmer nečinný aj v období od 20. augusta 2010 do 21. mája 2014. Sťažovateľ už od 14. januára 2011 upozorňoval na prietahy v konaní. Napriek týmto jeho sťažnostiam nebolo vo veci až do podania ústavnej sťažnosti rozhodnuté. Konanie bolo zastavené až uznesením zo dňa 2. septembra 2014, t. j. po 10 rokoch a piatich mesiacoch, počas ktorých sa sťažovateľ v tejto trestnej veci bránil. Sťažovateľ nedisponuje informáciou, či je uznesenie o zastavení konania právoplatné.“.

Sťažovateľ si zároveň za úkon právnej služby vypracovania repliky doručenej ústavnému súdu 6. novembra 2014 k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu uplatnil úhradu v sume 142,04 €.

II.

Zo spisu vzťahujúceho sa na konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 3 T 81/2014 (pôvodne vedené pod sp. zn. 1 T 114/2004) ústavný súd zistil tieto skutočnosti o doterajšom priebehu napadnutého konania:

Okresná prokuratúra doručila 19. apríla 2004 okresnému súdu obžalobu na sťažovateľa.

Okresný súd vydal 22. apríla 2004 trestný rozkaz, ktorým sťažovateľa uznal za vinného zo spáchania trestného činu ohovárania podľa § 206 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, ktorý bol spoločne s obžalobou doručovaný sťažovateľovi 7. mája 2004; sťažovateľ podal proti trestnému rozkazu 13. mája 2004 odpor.

Dňa 27. mája 2004 okresný súd nariadil hlavné pojednávanie na 17. jún 2004.

Dňa 2. júna 2004 si okresný súd vyžiadal spis Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície v Čadci ČVS: OÚJP-15/10-2003 (spis bol zapožičaný 14. júna 2004).

Hlavné pojednávanie, ktoré sa vo veci uskutočnilo 17. júna 2004 bolo odročené na 7. júl 2004 na účely predvolania svedkov.

Hlavné pojednávanie uskutočnené 7. júla 2004 bolo na príkaz predsedu okresného súdu odročené na 8. september 2004.

Hlavné pojednávanie uskutočnené 8. septembra 2004 bolo odročené na 22. september 2004 na účely predvolania svedkov.

Dňa 9. septembra 2004 sťažovateľ doručil okresnému súdu námietku zaujatosti proti zákonnému sudcovi, o ktorej okresný súd rozhodol na hlavnom pojednávaní uznesením sp. zn. 1 T 114/2004 22. septembra 2004 (ďalej len „uznesenie z 22. septembra 2004“) tak, že zákonného sudcu z prerokúvania a rozhodnutia vo veci nevytlúčil; proti označenému uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, v dôsledku čoho bolo pojednávanie odročené na neurčito.

Spis bol na účely rozhodnutia o sťažnosti proti uzneseniu z 22. septembra 2004 predložený krajskému súdu 6. decembra 2004, ktorý o sťažnosti rozhodol 14. decembra 2004 na neverejnom zasadnutí uznesením sp. zn. 1 Tos 107/2004 tak, že sťažnosť sťažovateľa podľa § 148 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 zamietol.

Dňa 20. januára 2005 okresný súd nariadil hlavné pojednávanie na 11. február 2005 a zároveň predvolal svedkov na výsluch.

Dňa 11. februára 2005 sa uskutočnilo hlavné pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito na účely pripojenia spisu krajského súdu sp. zn. 8 C 59/2003.

V dňoch 23. júna 2005 a 8. júla 2005 sa uskutočnilo hlavné pojednávanie, ktoré bolo odročené z dôvodu neprítomnosti sťažovateľa.

Na hlavnom pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 25. augusta 2005, okresný súd uznesením sp. zn. 1 T 114/2004 zamietol návrh sťažovateľa na doplnenie dokazovania výsluchom tých istých svedkov, dokazovanie výsluchom svedkov vyhlásil za skončené, sťažovateľovi udelil slovo na záverečnú reč a následne vyhlásil rozsudok sp. zn. 1 T 114/04 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 25. augusta 2005“), ktorým sťažovateľa uznal za vinného zo spáchania trestného činu ohovárania podľa § 206 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 a uložil mu trest odňatia slobody v trvaní 5 mesiacov s podmieneným odkladom na 15 mesiacov, proti ktorému sa sťažovateľ odvolal.

Dňa 16. decembra 2005 bol krajskému súdu predložený spis vzťahujúci sa na napadnuté konanie na rozhodnutie o odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 25. augusta 2005. Krajský súd o odvolaní sťažovateľa rozhodol na neverejnom zasadnutí uznesením sp. zn. 1 To 372/2005 zo 14. februára 2006 (ďalej len „uznesenie krajského súdu zo 14. februára 2006“) tak, že odvolaním napadnutý rozsudok zrušil podľa § 258 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 a vec podľa § 259 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 vrátil okresnému súdu na nové prerokovanie a rozhodnutie.

Spis bol okresnému súdu vrátený 8. marca 2006; okresný súd následne doručoval uznesenie krajského súdu zo 14. februára 2006.

Dňa 6. júla 2006 okresný súd uznesením sp. zn. 1 T 114/2004 (ďalej len „uznesenie okresného súdu zo 6. júla 2006“) pribral podľa § 105 ods. 2 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 dvoch znalcov z odboru psychiatrie na účely vyšetrenia duševného stavu sťažovateľa, proti ktorému sťažovateľ podal 9. augusta 2006 sťažnosť, na základe čoho bol spis predložený krajskému súdu 13. októbra 2006 na rozhodnutie o opravnom prostriedku.

Krajský súd vrátil spis okresnému súdu 2. novembra 2006 bez rozhodnutia o opravnom prostriedku vzhľadom na skutočnosť, že uznesenie okresného súdu zo 6. júla 2006 nebolo doručované pribratým súdnym znalcom, ktorí sú osobami oprávnenými na podanie sťažnosti.

Okresný súd následne po vrátení spisu doručoval uznesenie zo 6. júla 2006 pribratým znalcom. Dňa 9. januára 2007 ustanovení súdni znalci oznámili okresnému súdu, že sťažovateľ sa nedostavil na vyšetrenie duševného stavu, a vzhľadom na neadekvátnu formu jeho písomnej komunikácie s úradmi odporučili skúmanie jeho duševného stavu formou ústavného pozorovania.

Dňa 15. januára 2007 okresný súd predložil krajskému súdu spis na rozhodnutie o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu zo 6. júla 2006. Označené uznesenie okresného súdu krajský súd na neverejnom zasadnutí 1. februára 2007 uznesením sp. zn. 3 Tos 3/2007 (ďalej len „uznesenie krajského súdu z 1. februára 2007“) zrušil, prikázal vyšetrenie duševného stavu sťažovateľa a na tento účel pribral do konania znalcov z odboru psychiatrie ([REDACTED] a [REDACTED]); spis bol okresnému súdu vrátený 14. februára 2007.

V dňoch 4. októbra 2007 a 12. októbra 2007 súdny znalec oznámil okresnému súdu, že sťažovateľ nereflektuje na predvolania a nedostavil sa na vyšetrenie duševného stavu.

Dňa 4. marca 2009 okresný súd nariadil výsluch sťažovateľa na 25. marec 2009 a na tento účel požiadal Obvodné oddelenie Policajného zboru Čadca (ďalej len „obvodné oddelenie Policajného zboru“) o súčinnosť pri doručovaní zásielky.

Dňa 25. marca 2009 bol výsluch sťažovateľa odročený na 9. apríl 2009 z dôvodu, že sťažovateľ sa na výsluch nedostavil a zároveň okresnému súdu nebola vrátená súdna zásielka, o doručenie ktorej okresný súd požiadal. Okresný súd zároveň požiadal obvodné oddelenie Policajného zboru o bezpodmienečné predvedenie sťažovateľa na výsluch odročený na 9. apríl 2009. Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Čadca 9. apríla 2009 okresnému súdu oznámilo, že súdnu zásielku sa sťažovateľovi nepodarilo doručiť. Zo zápisnice z 9. apríla 2009 vyplýva, že výsluch sťažovateľa zákonný sudca odročil na neurčito s tým, že sťažovateľ bude predvedený v súčinnosti s obvodným oddelením Policajného zboru, ktoré 28. apríla 2009 oznámilo okresnému súdu informácie týkajúce sa predvádzania sťažovateľa, ktoré bolo neúspešné z dôvodu, že sťažovateľ sa v mieste trvalého pobytu nezdržiaval, pričom bolo zistené, že sa zdržiava na neznámej adrese v Českej republike.

Dňa 21. júla 2009 zákonný sudca okresného súdu zisťoval prostredníctvom obvodného oddelenia Policajného zboru, či sťažovateľ bol niekedy zastihnutý hliadkou, pričom mu bolo oznámené, že na adrese, ktorú uviedla jeho matka, zastihnutý nebol.

Dňa 5. novembra 2009 bolo okresnému súdu oznámené, že okresným súdom ustanovená znalkyňa [REDAKOVANÉ] bola vyčiarknutá zo zoznamu súdnych znalcov, na základe čoho okresný súd uznesením č. k. 1 T 114/2004-206 zo 14. januára 2010 (ďalej len „uznesenie zo 14. januára 2010“) prikázal vyšetrenie duševného stavu sťažovateľa a podľa § 105 ods. 2 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 pribral do konania znalca z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvia psychiatrie.

Dňa 3. februára 2010 bola okresnému súdu doručená sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu zo 14. januára 2010, na základe čoho bol spis vzťahujúci sa na napadnuté konanie doručený 15. marca 2010 krajskému súdu na rozhodnutie.

Dňa 1. apríla 2010 krajský súd uznesením sp. zn. 3 Tos 27/2010 zrušil uznesenie okresného súdu zo 14. januára 2010 vo výroku, ktorým okresný súd prikázal vyšetriť duševný stav obžalovaného a vo výroku, ktorým bol do konania pribratý súdny znalec [REDAKOVANÉ] (a to z dôvodu, že nebolo potrebné opätovne prikazovať vyšetrenie duševného stavu sťažovateľa a priberať do konania [REDAKOVANÉ], keďže o tomto už rozhodol krajský súd svojím právoplatným uznesením z 1. februára 2007, pozn.).

Dňa 14. júna 2010 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie okresným súdom ustanoveného znalca [REDAKOVANÉ] o tom, že sťažovateľ sa nedostavil na predvolanie na uskutočnenie znaleckého vyšetrenia, súdny znalec zároveň oznámil svoju zaujatosť.

V dňoch 1. júla 2010 a 3. augusta 2010 okresný súd urgoval ustanoveného znalca [REDAKOVANÉ] o oznámenie, z akých dôvodov nebol vypracovaný znalecký posudok, súdny znalec 20. augusta 2010 okresnému súdu oznámil, že po viacerých neúspešných pokusoch o predvolanie sťažovateľa ho predvoláva na 30. august 2010, pričom zároveň navrhol pre prípad, že sťažovateľ výzvu neuposlúchne, jeho ústavné pozorovanie.

Okresný súd uznesením sp. zn. 1 T 27/2011 z 25. mája 2011 spojil na spoločné konanie a rozhodnutie trestnú vec sťažovateľa, v ktorej je obžalovaný zo spáchania trestného činu ohovárania podľa § 206 ods. 1 Trestného zákona účinného

do 31. decembra 2005, vedenú pod sp. zn. 1 T 114/2004 s trestnou vecou sťažovateľa, v ktorej je obžalovaný zo spáchania prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 a 3 Trestného zákona vedenú pod sp. zn. 1 T 27/2011; obe veci boli po spojení ďalej vedené pod sp. zn. 1 T 27/2011.

Dňa 21. mája 2014 okresný súd vylúčil zo spoločného konania vedeného pod sp. zn. 1 T 27/2011 vec pôvodne vedenú pod sp. zn. 1 T 114/2004 na samostatné konanie, ktorú ďalej vedie pod sp. zn. 3 T 81/2014.

Dňa 24. júna 2014 bolo vo veci nariadené hlavné pojednávanie na 2. október 2014; termín hlavného pojednávania bol následne zrušený.

Dňa 2. septembra 2014 okresný súd vydal uznesenie sp. zn. 3 T 81/2014, ktorým trestné stíhanie sťažovateľa vo veci obžaloby zo spáchania trestného činu ohovárania podľa § 206 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 zastavil, proti označenému uzneseniu podal 25. septembra 2014 prokurátor okresnej prokuratúry sťažnosť.

Zo spisu vzťahujúceho sa na konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 1 T 27/2011 ústavný súd zistil tieto skutočnosti o doterajšom priebehu napadnutého konania:

Dňa 24. februára 2011 bola na sťažovateľa podaná obžaloba pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 a 3 písm. c) Trestného zákona.

Dňa 25. mája 2011 okresný súd uznesením sp. zn. 1 T 27/2011 spojil na spoločné konanie a rozhodnutie trestnú vec sťažovateľa, v ktorej je obžalovaný zo spáchania trestného činu ohovárania podľa § 206 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, vedenú pod sp. zn. 1 T 114/2004 s trestnou vecou, v ktorej je obžalovaný zo spáchania prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 a 3 Trestného zákona, vedenú pod sp. zn. 1 T 27/2011; obe veci boli ďalej vedené pod sp. zn. 1 T 27/2011.

Dňa 13. septembra 2011 bol spis vzťahujúci sa na napadnuté konanie okresného súdu predložený súdnym znalcom na vypracovanie znaleckého posudku, ktorý bol 18. decembra 2012 doručený okresnému súdu.

Okresný súd opatrením sp. zn. 1 T 27/2011 z 10. júna 2013 určil súdnemu znalcovi znalečné.

Uznesením sp. zn. 1 T 27/2011 zo 16. septembra 2013 okresný súd ustanovil sťažovateľovi obhajcu, ktorému doručoval obžaloby vo veciach vedených pod sp. zn. 1 T 27/2011 a sp. zn. 1 T 114/2004, ako aj uznesenie sp. zn. 1 T 27/2011 z 25. mája 2011 o spojení vecí.

Dňa 3. októbra 2013 sa uskutočnilo hlavné pojednávanie, ktoré bolo odročené z dôvodu neprítomnosti sťažovateľa na 23. október 2013. Dňa 7. októbra 2013 okresný súd nariadil predvedenie sťažovateľa na hlavné pojednávanie nariadené na 23. október 2013.

Dňa 23. októbra 2013 sa uskutočnilo hlavné pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito.

Dňa 31. októbra 2013 bolo Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru Čadca doručené upovedomenie o vykonaní previerky v mieste trvalého bydliska sťažovateľa a jeho matky, na základe ktorého bol okresný súd informovaný o tom, že sťažovateľ sa nezdržiava ani na jednej z adries a nepodarilo sa zastihnúť ani jeho rodinných príslušníkov.

Dňa 8. novembra 2013 okresný súd vykonal dopyt na Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Čadci v súvislosti s dávkami vyplácanými sťažovateľovi v hmotnej núdzi, ktorý odpovedal na výzvu podaním z 12. novembra 2013, a na [REDAKOVANÉ], v súvislosti s platbami zasielanými z účtu sťažovateľa, ktorá odpovedala na výzvu podaním z 15. novembra 2013.

Dňa 21. mája 2014 okresný súd vylúčil zo spoločného konania vedeného pod sp. zn. 1 T 27/2011 vec pôvodne vedenú pod sp. zn. 1 T 114/2004 na samostatné konanie a vylúčenej veci prideliť sp. zn. 3 T 81/2014.

Dňa 24. júna 2014 bolo nariadené hlavné pojednávanie na 2. október 2014, ktoré bolo odročené z dôvodu nedostavenia sa svedka na 27. november 2014 na účely ustanovenia znalca, vyžiadania listinných dôkazov a predvolania svedka.

Okresný súd uznesením sp. zn. 3 T 81/2014 z 3. októbra 2014 pribral do konania súdneho znalca.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 1 T 27/2011 a sp. zn. 3 T 81/2014, v ktorých vystupuje na strane obžalovaného.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Podľa judikatúry ESLP má obvinený právo na to, aby o jeho trestnom obvinení bolo rozhodnuté v primeranej lehote. Toto právo je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý

proces. Podmieňuje priamo spravodlivý charakter konania tým, že zabraňuje strate dôkazov alebo oslabeniu ich dôkaznej hodnoty. Bráni tiež tomu, aby obvinený bol príliš dlho vystavený zásahom do svojich práv a slobôd a neistote o svojom osude (rozsudok ESLP vo veci Wemhoff v. Nemecko z 27. 6. 1968).

Pokiaľ ide o primeranosť lehoty, v ktorej má byť vec obvineného prerokovaná, je pojem primeraná lehota relatívny. Neexistuje žiadna absolútne stanovená doba, ktorej prekročenie by bolo automaticky kvalifikované ako doba neprimeraná. Primeranosť doby konania sa posudzuje podľa konkrétnych okolností prípadu (napr. rozsudok ESLP vo veci König v. Nemecko z 28. 6. 1978).

Čas na konanie bez zbytočných prieťahov spravidla nemožno vyjadriť numericky. Obvykle neexistuje časová hranica, uplynutím ktorej postup súdu môže mať povahu prieťahov v konaní (napr. I. ÚS 137/02).

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutých konaní vedených okresným súdom je prerokovanie a rozhodnutie o obžalobách podaných proti sťažovateľovi [obžaloba pre trestný čin ohovárania podľa § 206 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 a obžaloba pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 a 3 písm. c) Trestného zákona, pozn.], pričom už samotný charakter týchto konaní kladie na orgány činné v trestnom konaní zvýšené nároky na ich prednostné a rýchle vybavenie v záujme čo najrýchlejšieho dosiahnutia právnej istoty strán trestného konania tak, ako to priamo vyplýva aj z § 2 ods. 7 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku (ďalej len „Trestný poriadok“), podľa ktorého má každý právo, aby jeho trestná vec bola spravodlivo a v „primeranej lehote“ prejednaná nezávislým a nestranným súdom v jeho prítomnosti tak, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, ak tento zákon neustanovuje inak (obdobne § 2 ods. 4 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005).

Pokiaľ ide o význam veci pre sťažovateľa, vo všeobecnosti platí, že doba trestného konania sa posudzuje prísnejšie, než doba konania v občianskoprávných veciach, a to vzhľadom na dôsledky trestného konania pre obvineného [obmedzenie práv a slobôd, vplyv

na povest', postavenie v zamestnaní a pod. (napr. rozsudok ESLP vo veci Bagetta v. Taliansko z 25. 6. 1987)].

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

III.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 81/2014 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 1 T 114/2004) od podania obžaloby okresnému súdu 19. apríla 2004 do 25. mája 2011, keď okresný súd uznesením spojil na spoločné konanie a rozhodnutie veci vedené pod sp. zn. 1 T 114/2004, a od 21. mája 2014, keď okresný súd vylúčil zo spoločného konania vedeného pod sp. zn. 1 T 27/2011 vec pôvodne vedenú pod sp. zn. 1 T 114/2004 na samostatné konanie, ďalej vedenú pod sp. zn. 3 T 81/2014, do rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že konanie nemožno považovať z faktického hľadiska ani z právneho hľadiska za zložité. Zo spisu vyplýva, že v predmetnej trestnej veci, ktorej predmetom je rozhodovanie o obžalobe pre trestný čin ohovárania podľa § 206 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom do 31. decembra 2005, ktorého sa mal sťažovateľ dopustiť tým, že „*dňa 1. 10. 2003 v čase okolo 10.15 hod. na pojednávaní pred Okresným súdom v Čadci sp. zn. 8 C 59/2003-26 vo veci rozvodu*

manželstva uviedol, že jeho manželka... je neverná s..., čím narušil rodinné vzťahy v rodine...“ (citované z obžaloby prokurátora okresnej prokuratúry doručenej okresnému súdu 19. apríla 2004, pozn.), nebolo potrebné vykonať časovo náročnejšie dokazovanie vzhľadom na existenciu listinných dôkazov a výpovede svedkov. Po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej rozhodovacej agende všeobecných súdov v trestných veciach. Ani okresný súd vo svojom vyjadrení neospravedlňoval doterajšiu neprimeranú dĺžku napadnutého konania skutkovou či právnou zložitou veci. Krajský súd vo svojom uznesení sp. zn. 1 To 372/2005 zo 14. februára 2006, ktorým zrušil rozsudok okresného súdu sp. zn. 1 T 114/2004 z 25. augusta 2005, uložil okresnému súdu povinnosť zistiť znaleckým skúmaním, či sťažovateľ v čase spáchania skutku netrpel duševnou poruchou vnímania a myslenia. Znalecké dokazovanie vykonané na účely preskúmania duševného stavu sťažovateľa môže byť spojené so zvýšenými časovými nárokmi, nemôže však podľa názoru ústavného súdu samo osebe byť okolnosťou, ktorá by odôvodňovala neprimerane dlhé konanie všeobecného súdu bez právoplatného rozhodnutia vo veci.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom. Sťažovateľ je stranou napadnutého trestného konania v procesnom postavení obžalovaného. Zo súdneho spisu ústavný súd zistil také skutočnosti, na základe ktorých by mohol pripísať negatívny podiel sťažovateľa na doterajšej dĺžke napadnutého konania. Sťažovateľ sa nezúčastnil bez ospravedlnenia hlavného pojednávania nariadeného na 23. jún 2005 a 8. júl 2005 a neposkytoval okresnému súdu požadovanú súčinnosť v súvislosti s vykonávaním znaleckého dokazovania (právoplatné uznesenie krajského súdu z 1. februára 2007 a právoplatné uznesenie krajského súdu z 1. apríla 2010), ktorým bolo prikázané vyšetrenie duševného stavu sťažovateľa podľa § 116 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005, a súčasne boli do konania pribratí dvaja znalci z odboru psychiatrie, a to aj napriek skutočnosti, že označené právoplatné uznesenia krajského súdu boli sťažovateľovi riadne doručené. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ si neplnil svoju povinnosť poskytnúť požadovanú súčinnosť pri vykonávaní znaleckého dokazovania vyplývajúcu mu z právoplatných rozhodnutí

krajského súdu, preto ústavný súd nemohol súhlasiť s jeho argumentáciou, podľa ktorej „*Kým nebolo rozhodnutie o ustanovení znalcov právoplatné, sťažovateľ nebol povinný sa k znalcom dostavovať. Týmto svojím konaním teda sťažovateľ nemohol spôsobiť prieťahy v konaní.*“.

Na farchu sťažovateľa je nevyhnutné objektívne pripísať aj neúspešné pokusy okresného súdu o doručenie súdnej zásielky sťažovateľovi, ako aj neúspešné pokusy obvodného oddelenia Policajného zboru o jeho predvedenie. Podľa § 34 ods. 5 Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 [obdobne aj § 55 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005] „Obvinený je povinný na začiatku prvého výsluchu uviesť adresu, na ktorú sa mu majú písomnosti doručovať vrátane písomností určených do vlastných rúk, ako aj spôsob doručovania s tým, že ak túto adresu alebo spôsob doručovania zmení, musí takú skutočnosť bez meškania oznámiť príslušnému orgánu; o doručovaní a následkoch s tým spojených orgán činný v trestnom konaní alebo súd obvineného poučí.“. Z uvedeného teda vyplýva, že bolo nielen povinnosťou, ale aj záujmom samotného sťažovateľa, aby okresnému súdu včas oznámil adresu na doručovanie mu písomností.

Ústavný súd uvedené skutočnosti zohľadnil pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadosťučinenia.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa, bol postup okresného súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti poukázal na svoju stabilizovanú judikatúru, v zmysle ktorej zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). Rovnako tak môže zapríčiniť porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy aj nesprávna činnosť štátneho orgánu (m. m. II. ÚS 33/99).

Pri preskúmaní tretieho hodnotiaceho kritéria sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a konštatuje, že v takej pre sťažovateľa významnej veci, akou je trestnoprávne konanie, okresný súd jednak svojou nečinnosťou, ale aj neefektívnou činnosťou spôsobil neprimerané predĺženie predmetného konania.

Podľa zistení ústavného súdu sa napadnuté konanie vedené okresným súdom vyznačuje niekoľkými obdobiami krátkodobej nečinnosti [napr. obdobie od februára 2005 (hlavné pojednávanie) do júna 2005 (hlavné pojednávanie), v ktorom jediným úkonom okresného súdu bolo vyžiadanie si súvisiaceho spisu vedeného okresným súdom pod sp. zn. 8 C 59/2003; obdobie od marca 2006, keď bol spis po rozhodnutí o odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 25. augusta 2005 vrátený krajským súdom okresnému súdu na ďalšie konanie, do júla 2006, keď okresný súd vydal uznesenie o pribratí dvoch súdnych znalcov z odboru psychiatrie na vyšetrenie duševného stavu sťažovateľa, od júla 2009, keď okresný súd zisťoval miesto pobytu sťažovateľa prostredníctvom obvodného oddelenia Policajného zboru, do januára 2010, keď okresný súd uznesením č. k. 1 T 114/2004-206 prikázal vyšetrenie duševného stavu sťažovateľa a pribral do konania súdnu znalkyňu z odboru psychiatrie, a od augusta 2010, keď okresný súd urgoval súdneho znalca na oznámenie dôvodov nevypracovania znaleckého posudku, do mája 2011, keď došlo k spojeniu veci sťažovateľa vedenej pod sp. zn. 1 T 114/2004 s vecou vedenou pod sp. zn. 1 T 27/2011)], ako aj jedným dlhodobým obdobím neodôvodnenej nečinnosti od februára 2007, keď krajský súd po vydaní uznesenia sp. zn. 3 Tos 3/2007 vrátil spis okresnému súdu na ďalšie konanie, až do marca 2009, keď okresný súd nariadil výsluch sťažovateľa.

Okrem uvedeného však okresný súd podľa zistenia ústavného súdu prispel k predĺženiu skúmaného trestného konania aj svojou neefektívnou a nesústredenou činnosťou. Ako nesústredenú činnosť ústavný súd kvalifikuje jeho postup súvisiaci s nariadením znaleckého dokazovania (vrátenie spisu krajským súdom bez rozhodnutia o opravnom prostriedku proti uzneseniu okresného súdu zo 6. júla 2006 z dôvodu, že označené uznesenie nebolo okresným súdom doručované ustanoveným súdnym znalcom z odboru psychiatrie ako osobám oprávneným na podanie opravného prostriedku).

Z ústavnoprávneho hľadiska je potrebné navyše zdôrazniť, že je neakceptovateľné a ničím neospravedlňiteľné, aby súdne konanie v trestnej veci nebolo ani po viac ako 10 rokoch trvania právoplatne skončené.

Vzhľadom na uvedené zistenia ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 81/2014 (pôvodne vedenom okresným súdom pod sp. zn. 1 T 114/2004) došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

Sťažovateľ sa tiež domáhal, aby ústavný súd okresnému súdu prikázal v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 81/2014 konať bez zbytočných prieťahov. Vzhľadom na skutočnosť, že okresný súd v napadnutom konaní uznesením sp. zn. 3 T 81/2014 z 2. septembra 2014 trestné stíhanie sťažovateľa vo veci obžaloby z trestného činu ohovárania podľa § 206 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 zastavil, ústavný súd tomuto návrhu nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

III.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 27/2011

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 1 T 27/2011 nemožno považovať z faktického hľadiska ani z právneho hľadiska za zložitú. Zo spisu vyplýva, že v predmetnej trestnej veci ide o rozhodovanie o obžalobe pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 a 3 písm. c) Trestného zákona. Po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej rozhodovacej agende všeobecných súdov v trestných veciach.

2. V súvislosti so správaním účastníka konania ako druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľovi ako strane napadnutého trestného konania v procesnom postavení obžalovaného nemožno v tomto napadnutom konaní pripísať na ťarchu jeho negatívny podiel na dĺžke tohto napadnutého konania. Sťažovateľ sa síce nezúčastnil bez ospravedlnenia hlavného pojednávania nariadeného na 3. október 2013, zo zistení ústavného súdu však vyplýva, že predvolanie na toto pojednávanie si prevzal až 4. októbra 2013, teda o termíne hlavného pojednávania nemal pred jeho konaním vedomosť.

3. Pri preskúmaní tretieho hodnotiaceho kritéria sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a konštatuje, že aj v tomto prípade okresný súd jednak svojou nečinnosťou, ale aj neefektívnou činnosťou spôsobil predĺženie predmetného konania.

Podľa zistení ústavného súdu sa napadnuté konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 1 T 27/2011 vyznačuje obdobím absolútnej nečinnosti od decembra 2012, keď bol okresnému súdu predložený zo strany súdnych znalcov znalecký posudok, až do júna 2013, keď okresný súd rozhodol o výške znalečného za vypracovaný znalecký posudok.

Okrem uvedeného však okresný súd podľa zistenia ústavného súdu prispel k predĺženiu skúmaného trestného konania aj svojou neefektívnou a nesústredenou činnosťou. Ako nesústredenú činnosť ústavný súd kvalifikuje jeho postup súvisiaci s vykonávaním nariadeného znaleckého dokazovania (zo zistení ústavného súdu vyplýva, že od predloženia spisu súdnym znalcom na vypracovanie znaleckého posudku až do jeho predloženia 18. decembra 2012 ubehlo takmer 15 mesiacov, počas ktorých okresný súd nevyvinul žiadnu aktivitu smerujúcu k zisteniu príčiny nevypracovania znaleckého posudku a jej odstránenia).

Za nesústredenú činnosť považuje sťažovateľ aj postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 27/2011, ktorým tento doručil obžalobu až po viac ako troch rokoch (obžaloba bola okresnou prokuratúrou podaná okresnému súdu 24. februára 2011, pozn.), a to listom z 13. septembra 2013. Spis vzťahujúci sa na konanie vedené pod sp. zn. 1 T 27/2011 (ďalej len „spis“), ktorý si vyžiadal ústavný súd, neobsahoval podľa jeho zistení doručenkú, ktorá by preukazovala doručenie obžaloby sťažovateľovi. Zo spisu vyplynulo, že obžaloba podaná v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 27/2011 bola spoločne s obžalobou podanou v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 114/2004 doručená obhajcovi sťažovateľa 24. septembra 2013 (po jeho ustanovení okresným súdom 16. septembra 2013). Na č. l. 172 spisu sa nachádza pokyn zákonného sudcu, ktorý bol zaznamenaný 12. augusta 2013 a vykonaný 13. septembra 2013: „*Hlav. poj. 3/10/2013, o 9.30 hod., č. 29, volať: obžal., + obž. 1 T 27/11*“, z ktorého možno usúdiť, že ním zákonný sudca dal kancelárii inštrukciu na doručenie obžaloby sťažovateľovi, tak ako to sťažovateľ sám tvrdí (obžaloba doručená až listom z 13. septembra 2013, pozn.). V konečnom dôsledku sa k tvrdeniu sťažovateľa o tejto skutočnosti okresný súd nevyjadril, a teda tvrdenie sťažovateľa ani nevyvrátil. Z uvedeného dôvodu hodnotí ústavný súd postup okresného súdu v súvislosti s doručovaním obžaloby sťažovateľovi ako nesústredenú činnosť, ktorá v konečnom dôsledku prispela výrazným spôsobom k predĺženiu napadnutého konania.

Ako neefektívnu činnosť okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd hodnotí aj postup, ktorým okresný súd uznesením č. k. 1 T 27/2011-234 z 25. mája 2011 spojil na spoločné konanie vec sťažovateľa vedenú pod sp. zn. 1 T 114/2004 s vecou vedenou sp. zn. 1 T 27/2011.

Podľa § 18 ods. 1 Trestného poriadku o všetkých trestných činoch toho istého obvineného a proti všetkým obvineným, ktorých trestné činy spolu súvisia, sa môže vykonať spoločné konanie, ak to zrejme nebude brániť ukončeniu veci v primeranej lehote.

V súlade s § 21 ods. 3 Trestného poriadku ak sú podmienky spoločného konania, môže súd spojiť na spoločné prejednanie a rozhodnutie veci, v ktorých boli podané

samostatné obžaloby (rovnako aj § 23 ods. 3 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005).

Zo zistení ústavného súdu vyplynulo, že okresný súd následne uznesením sp. zn. 1 T 27/2011 z 21. mája 2014 vylúčil zo spoločného konania vedeného pod sp. zn. 1 T 27/2011 vec sťažovateľa vedenú pôvodne pod sp. zn. 1 T 114/2004 na samostatné konanie (vec vedená ďalej pod sp. zn. 3 T 81/2014, pozn.), pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na nevyhnutnosť aplikácie rôznych procesno-právnych predpisov. Na vec pôvodne vedenú pod sp. zn. 1 T 114/2004 (vec vedená ďalej pod sp. zn. 3 T 81/2014) je potrebné aplikovať Trestný poriadok účinný do 31. decembra 2005, zatiaľ čo na vec vedenú pod sp. zn. 1 T 27/2011 je nevyhnutné aplikovať Trestný poriadok (účinný od 1. januára 2006, pozn.).

Ústavný súd sa stotožňuje s odôvodnením okresného súdu obsiahnutým v jeho uznesení sp. zn. 1 T 27/2011 z 21. mája 2014, avšak zároveň konštatuje, že jeho postup, výsledkom ktorého bolo prijatie rozhodnutia o spojení vecí sťažovateľa na spoločné konanie, je nevyhnutné kvalifikovať ako nesústredenú a neefektívnu činnosť, keďže okresnému súdu musela (a mala) byť už v čase prijímania takéhoto rozhodnutia známa skutočnosť, že nie sú dané podmienky na spoločné konanie a že prípadné spojenie vecí sťažovateľa na spoločné konanie bude brániť ukončeniu veci v primeranej lehote.

Sťažovateľ súčasne tvrdí, že mu okresný súd nedoručil „uznesenie o spojení vecí“, čím rovnako došlo v napadnutom konaní k porušeniu jeho práv podľa ústavy a dohovoru. Ústavný súd, vychádzajúc zo spisu, konštatuje, že okresný súd uznesenie č. k. 1 T 27/2011-234 z 25. mája 2011 o spojení vecí sťažovateľa doručoval sťažovateľovi do Fakultnej nemocnice s poliklinikou v Žiline, súdna zásielka však bola vrátená okresnému súdu 23. júna 2011 s poznámkou o nemožnosti jej doručenia sťažovateľovi pre jeho zdravotný stav. Z uvedeného vyplýva, že doručeniu citovaného uznesenia bránila okresnému súdu v konkrétnom čase objektívna prekážka, ústavnému súdu však nie je zrejmý dôvod, pre ktorý sa okresný súd opätovne nepokúsil dané uznesenie sťažovateľovi doručovať, prípadne zisťovať, či zdravotný stav sťažovateľa mu prevzatie súdnej zásielky umožňuje.

Vzhľadom na uvedené je podľa názoru ústavného súdu potrebné vyhodnotiť ako neefektívny aj postup okresného súdu súvisiaci s doručovaním uznesenia č. k. 1 T 27/2011-234 z 25. mája 2011.

Vzhľadom na uvedené zistenia ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 27/2011 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

Sťažovateľ sa tiež domáhal, aby ústavný súd okresnému súdu prikázal konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov. Vzhľadom na skutočnosť, že konanie okresného súdu vedené pod sp. zn. 1 T 27/2011 nebolo do času rozhodovania ústavného súdu o tejto sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd tomuto návrhu sťažovateľa vyhovel (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € „z dôvodu, že prietahy v konaní spôsobili značnú právnu neistotu sťažovateľa, ktorá v danom prípade trvá už viac ako desať rokov...“.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Majúc na zreteli konkrétne okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, vychádzajúc z doterajšej dĺžky napadnutých konaní, období nečinnosti, ako aj období, v ktorých došlo k neefektívnej činnosti okresného súdu, ústavný súd dospel k názoru, že priznanie finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € bude primerané konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (bod 3 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním advokátkou JUDr. Sabínou Hodoňovou. Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2013, ktorá bola 804 € (za 2 úkony urobené v roku 2014).

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za každý úkon sumu 134 €, čo predstavuje spolu s režijným paušálom (§ 16 ods. 3 vyhlášky) odmenu v sume 284,08 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2014